

nin liburu in be se ka soro yoro min so file nin ye

Enpirimerinkase Keyita
b.p. 21
bamako
mali

e.d.f.m. bamako
1976

nyòninsan

liburu in kono nyegenw' dilala mamadu sila de fe
ni o ye enpirimerinkase Keyita ka baarakela do ye

nin liburu in be kunnafoni di fen minw kan, o lu file nin ye

- nyoninsan juguya : a nye 3 la.
- nyoninsan be soro cogo di ? : a nye 4 ni 5 la.
- bana in be don cogo di ? : k'a fa a nye 6 la, fo a nye 9.
- bana in geleyaw ka jugu : a nye 10 ni 11 la.
- min te ben : a nye 12 ni 13 la.
- geleya dama dow : a nye 14 ni 15 la.
- min ye keta ye : k'a fa a nye 16 la, fo a nye 19.
- boloci : a nye 20 la.
- marangani : a nye 21 la.

Editions Populaires du Mali

nyoninsan juguya

lib ego

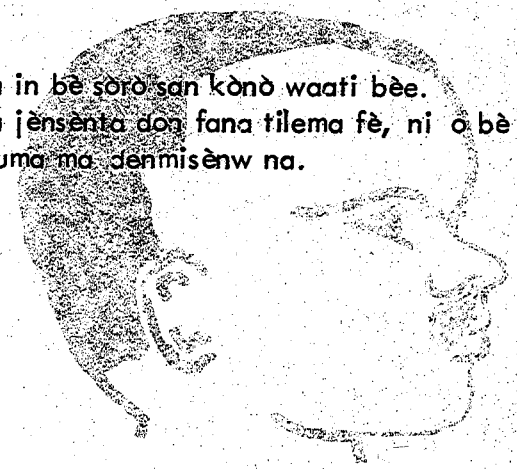
nyoninsan ye denmisen bana ye, a nyogon te tinyeni na farafinna : yoro dow la, denmisen saba o saba la, kelen be sa a la, sani den ka san naani soro.

nyoninsan ye bana juguba ye, den kalo woro ni a san saba ce ni nyoninsan ye ba minè ka temen, a te a den minè a kalo woro kun folo.

nka, a kalo woro temenen, faratiba b'a la.

nyoninsan donnen don farafinna, kabini lawale, wa bana basigilen don.

bana in be soro san kondè waati be.
bana jensenta don fana tilema fe, ni o be ben funteni digi tuma ma denmisenw na.

nyòningsan bè sòrò cogo di?

nyòningsan ye bana yèlèmata ye :
den kènèma bè nyònin sòrò nyònintò fè, n'a òròkòrò
a la.

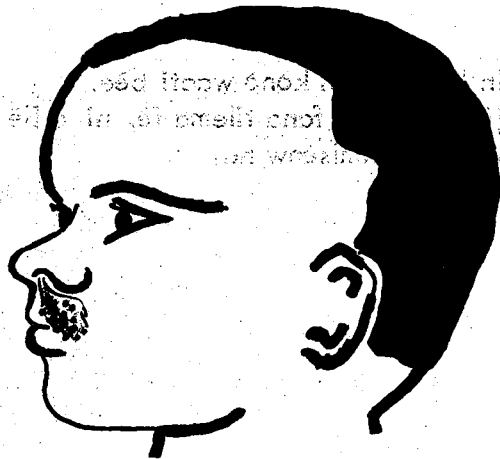
hali ka òròkò nyònintò la sinyè kelenpe, o bè se ka
nyòningsan lase den kènèma ma.

du min denmisèn ka ca, ni den dè kèra nyònintò ye,
a kòrò ni a dógò minw bè òròkò a la, olu bè se ka
bana in sòrò a fè.

nyòningsan sababu ye nimafèn misènnin dè ye, ni o ye
nyòningsan banakisè ye.

o bè òn nyòn siraw fè, i n'a fò nun, ani ngòndò.

banakisè ninw ka ca banabagatò òrò ji ni a nun ji dè
la kosèbè.

banabagatò bè banakisèw yèrèkè

- kènèma

ani - a siginyògònw kan,

n'a bè sògòsògò k'i nyè sinnen to a kèrè fè mògòw ma,
walima n'a bè kuma u fè.

denmisèn fèn o fèn surunyana nyònintò la, bana in
bè se k'u minè nin cogo de la.

nyòningsan dan ye minè ko kelenpe ye mògò kelen
fè : ni a ye mògò min minè sinyè kelen, a tè o tigi
minè tugun abada.

bana in bè dòn cogo di?

bana bè nyògòri fòlò

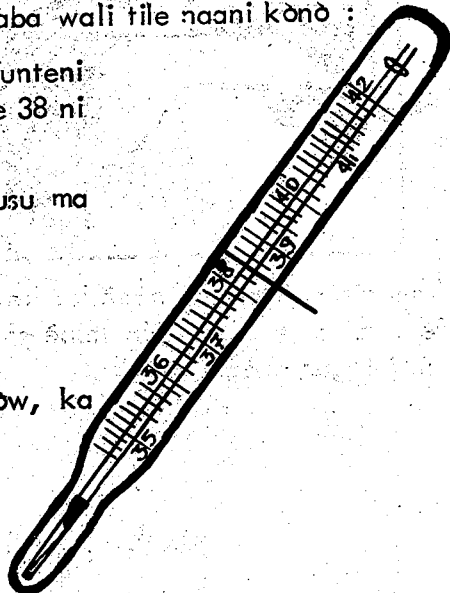
ni den kènèma ni den nyòntò dorokora, bana in bè dábò u dorokoli tile 10 walima a tile 15 tèmènnen kò.
o tile 10 walima 15 kònò, taamashiyèn foyi tè ye den na, t̀dòrò si tè den kan.

o tuma bè kè, i n'a fò, bana bè nyògòri : banakisèw bè sigi, u ni banabagatò ka deli, sani u bè wuli kèlè fè.

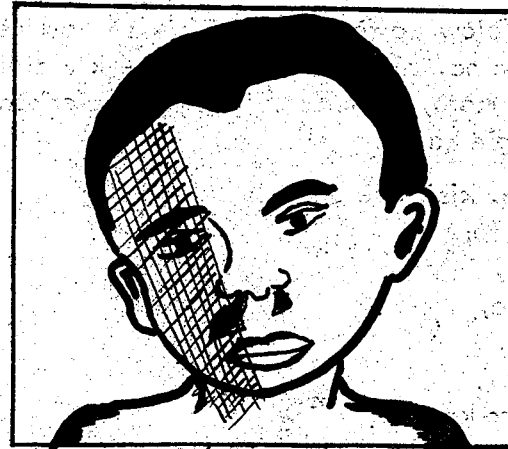
dimi kun fòlòw

kabi banakisè in mana kèlè dábò, bana taamashiyènw kun fòlò bè bange, tile saba wali tile naani kònò :

- den fari bè goniya. a funteni hakè bè se fo degere 38 ni degere 39 cè.
- a sègènnen don, a dju ma ka go.
- minnògò b'a la.
- a kunkolo b'a dimi.
- a bè yàreyàrè tuma d̀w, ka fòonò tuma caman.
- a nun b'a gènyè.
- a kònò bè boli.

- a nun bè bò.
- a nyè bè bilen, wa a b'a jeni.

- a ngònò kònòna bè bilen.
- a bè sògòsògò tuma d̀w, wa sògòsògò in ka gèlèn. a kan sisilen bè tuma caman.
- a da kònòna bè bilen bilen, ka kisè jè kelen bò o bilen bilen yòrò kelen kelen na.

fari bè kisèkisè

dimi kun fòlòw kò fè, fari bè kisèkisè. o kisè kisèw bè cogo min na, ni i ye i bolonkòni kè k'u dígí, u bè don wolo jukòrò, ka tunun. ni i ye i bolonkòni bò a la, a bè segin ka oò.

o waati la, kisè kisè bè bò :
 tulo kò fè,
 tèn kan,
 nyèda la,
 kan na,
 aní disi kan,
 aní kòndòbara kan,
 ka sòrò, ka bò bo'lo ni senw fana na.

a b'a sòrò, fari bè goniya kosèbè. tuma dòw la, o fari goniya bè se ka degerè 40 sòrò.

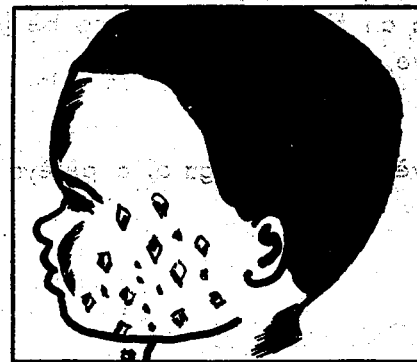
kisè kisèw bè ban

ni fari bèe kisèkisèra ka ban, fari bè sumaya, ka segin a cogo nyuman na.

kisè kisèw bè ban pewu, tile duurunan ni wòrònan cè.

foolo bè bò

bana bè laban foolo bò de la : wolo bè pòsònpòsòn, k'a foolo bò.

foolo bò in' bè ban tile fila wali saba kòndò. n'o kèra, o ye banabagatò kènèyalen ye.

bana in gèlèyaw de ka jugu

ni gèlèya wèrè ma don a la, nyòninsan gansan tè bana jugu ye.

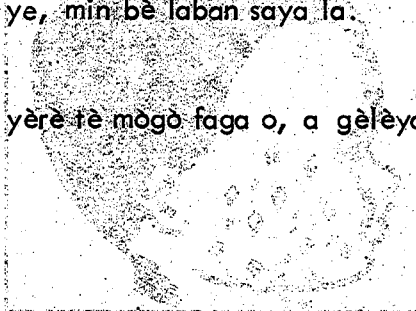
n'a furakèra a nyè ma, kisi bè kè o gèlèya ninw ma.

i n'a fò, sisan, farajè jamanaw la, nyòninsan tè mògò faga bilen : o tè kè bana jugu ye o jamanaw la tugun.

bana in donbaliya sababu la, ni a ma furakè ka nyè, o de b'a kè bana jugu ye, ka gèlèya wèrè don a la, min bè se ka kè den faga sababu ye.

o de ka ca an fè farafinna : bana bè juguya ka kè sugu wèrèw ye, min bè laban saya la.

nyòninsan yèrè tè mògò faga o, a gèlèya de bè mògò faga.

an dun k'a don ko :

mògò bè se ka kisi o gèlèyaw ma tuma bée.

farajèla, nyòninsan bè den minw minè, a ka ca a la, olu ye den kènèma ye, n'u balolen bè konyuman ka kòrò.

bana tuma fana, den ba b'i jan to dalan saniya la, ani balo kò la, ka bana juguya kumbèn.

nka, farafinna, bana gèlèyaw bè a nyè sòrò ka dan kari kè denw na, minw balolen tè ten, n'u balo ko man nyi. i n'a fò, minw ye kalo wòrò tèmèn, k'u to sinmin kelen na, k'a sòrò, nònò, mòni, sogo, nakòfèn ni jiriden si ma di u ma.

farafinna denbatigiw bée bè siran nyòninsan nyè. faamubaliya kòsòn, u bè ko kè, minw ni bana kènèya tè bèn.

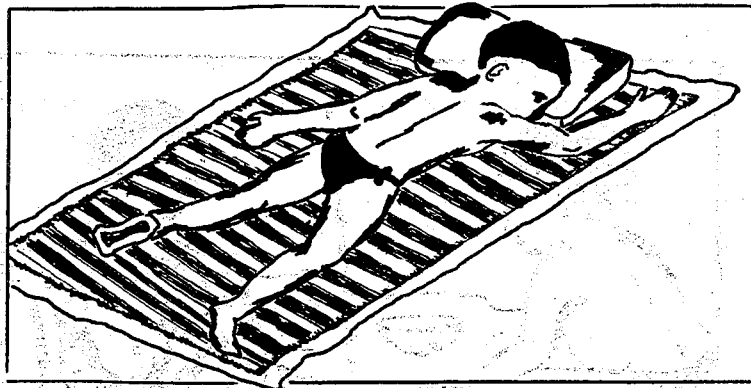
min tè bèn

den ba min tè nyè dòn ko la, a b'ò nyè na ko den ka kònòboli bè jò, ni i ye dumunifèn dí a ma, jima fèn ní kògò ni sogo tè min na.

o balo ko dun bè den banabagatò nagasi, ka bana gèlèyaw sòrò teliya.

dòw fana tè den furakè konyuman.

dòw fana bè to ka den da duguma, walima a ni a kòròw ni a dògòw ka jè dalan kelen na.

den ba dòw tè sòn k'u den banabagatò ko : tuma dòw, kalo kelen ni kò bè se ka tèmèn, k'a sòrò, den ma ko ka jè.

den nagasilen labilalen bè to banakisèw ye, ni u bè a lajaba fan bèe.

o tuma, yèrètànga se tènà kè den ye: o la, nyòningsan gèlèyaw bè bange.

gèlèya dama dòw

nyòninsan gèlèya ka ca. u la ñugulenw filè ninw ye :

tulo dimi

tulo nèn bè don, tulo nèn bè bò.

ni a furakèra konyuman, o tulo dimi man jugu.
nka, ni a ma furakè, dimi bè se kunkolo kòndò. ni o
kèra, a bè se ka juguya, fo ka den faga yèrè.
den bè se ka to tulo geren ye, k'a da tulo dimi in
furakè ko juguya kan.

ngònò dimi

ngònò dimi mana se den ma, a ni bè degun, a tè se
ka nyòn. a nyòn bè se ka minè, fo k'a faga

nyè dimi

bana mana se den nyè ma, a bè se ka nyè falaka fana
sòrò.

tuma dòw, o bè juguya, fo ka den fiyen.

fogonfogon dimi

fogonfogon dimi de ye a la juguman ye : den bè se
ka sa waati dama dò kòndò.

ni fogonfogon dimi in bè den na,

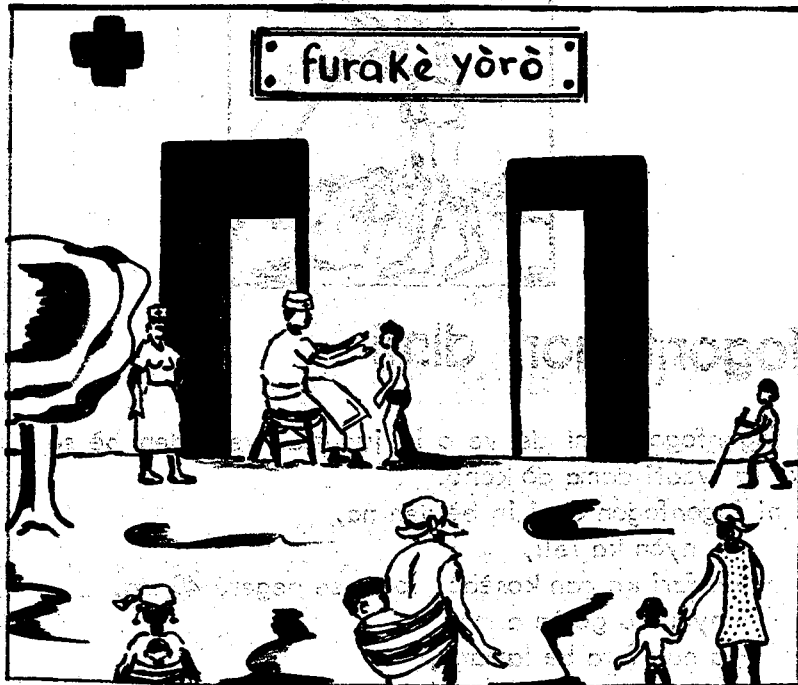
- a nyòn ka teli,
- a fari ka gan kosèbè, fo ka se degere 40 ma,
- nyòn ka gèlèn a ma,
- a nun fura bè lamaga,
- sògòsògò gèlèn b'a minè,
- a nyòn bè minè.

furakèli teliman dòn de ye kunnadiya ye, ka den
kisi s'aya ma.

o kò tugun, nyòninsan bè se ka juguya, ka kè kun
sèmè dimi ye.

min ye kèta ye

taamashiyèn minw fòra, ni o dama dòw yera den na dèròn, den ba ka furakè yòrò sègèrè-joona.

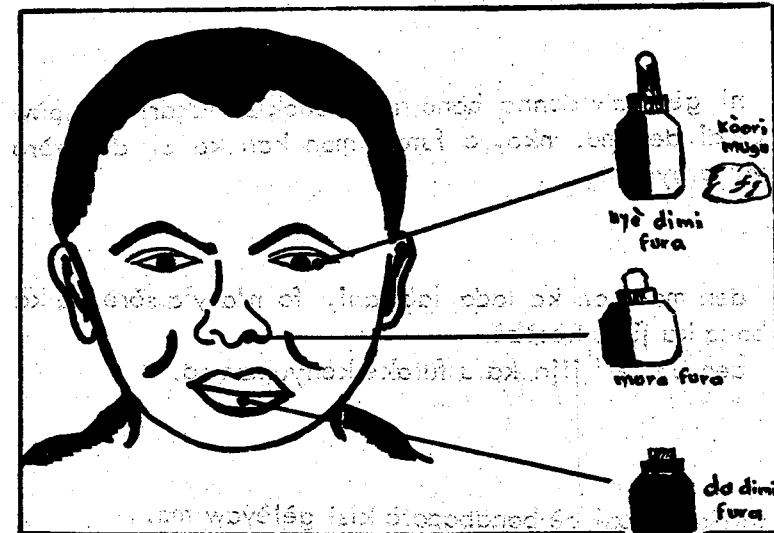
taamashiyèn minw bora den na, i ka kan k'o nyèfò furakèla ye.

ni den ni nyonintò dèdorokora, ani a kèra don min, i k'o bès nyèfò furakèla ye.

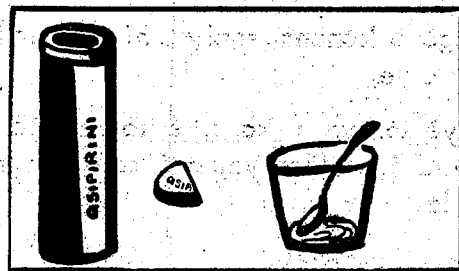
furakèla bè den lajè, a bè ba nyininka.
a bè furakèli da jira, min ka kan ka bò a sira fè joona :

- ka nun kònòna saniya ni mura fura ye,
- ka ngòndò kònòna saniya ni da dimi fura bagama ye,
- ka nyè saniya : ka nyè ko ni kòorimugu jèlen ni ji wulilen ye, ani ka nyè dimi fura kè a la.

a' ye den bali k'a nyè cònkò,
a' ye to k'a tégè ko tuma bèe.

min b'a to, farigan bè nògòya :
 - fo ka den ko sinyè fila tile o tile,
 ani - ka aspirini kisè tilancè mònyònkò jinin na, ka o
 dí den ma sinyè fila tile kòndò.

o tètè fura sòngò gèlènw ya. u lasagonnen ka nyi fura
 mara yòrò la denbatigi bolo.
 furakèli ninw. bè se ka kè don o don, den ba yèrè fè,
 walima dökòtòròso la.

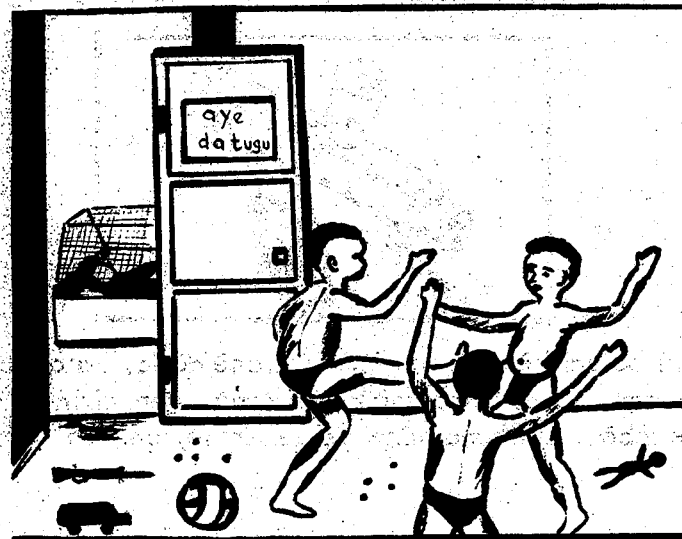
ni gèlèyaw donna bana na, banakisè lakari fura dów
 bè dí den ma. nka, o furaw man kan ka dí dökòtòrò
 yamaruya kò.

den man kan ka lada labitani, fo n'a y'a sòrò, a ka
 bana ka jugu kosèbè.

den ba pè i jija ka a furakè konyuman so.

furakèli kòni bè banabagatò kisi gèlèyaw ma.

a ka kan : - den ka to a dan na, fo tile 18 ka tèmèn,
 yaasa mògò tów na kisi bana ma.
 - a ka da sanke kòrò, ka a tanga mankan
 ni dí mògòw ma.

- nènè tuma, a ka tanga nènè ma.
 - tilema fè, a kana degun birinkan fini fè.

aw kana birifini fila biri nyònintò la : kelen wasara.

aw kana a lada so kòndò, k'o daw bée tugu bègu, ka
 finyè bali ka don.

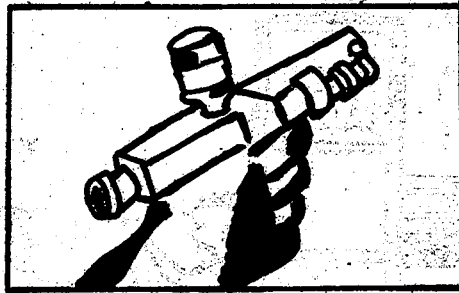
ni funteni bonyana kosèbè, den bè se ka sa funteni fè.
 o tuma, fini fègèma ka nyi a kan na. a ka kan ka bila
 yòrò fèrèlen na, finyè duman b'a sòrò yòrò min.

a' ye ji ni kògò fitinin dí a ma, a k'a min sinyè caman
 tile kòndò.

boloci

boloci bè kè bolo de la. a bè kè ni fèn min ye, o ni marifanin bolen : o bè boloci ji don wolo jukòrò.

boloci in tè nò bèrè bila bolo la : a tè ye ten yèrè.

ni boloci kèra, a bè sèbèn karanè dò la, ka o karanè dī den ba ma. o karanè kelen kòndò, den girinya fana bè sèbèn, ani bana minw ye den minè, ani fèn tów.

tile dama dòw tèmènnen boloci kò, farigan bè se ka den minè dònì.

ni o kèra, a' ye sin ka o da jira furakèla la.

ko jugu tè koyi. o b'a jira ko nyòninsan tun na se ka den in minè : farigan in kòrò ye ko den fari bè boloci ji kurbèn.

boloci kòrò filè nin ye :

denmisèn bolocilen ye
denmisèn lakananen ye.

matangani

bèe ka kan ka ko dòw waleya, walasa nyòninsan kana kènèbagatòw minè :

- banabagatò ka bila a dan na, fo tile 18, walasa a kana bana lase a lamini ma.
- du kòndò denmisèn bèe, kabini kalo wòrò fo san wòrò, nin bèe bolo ka kan ka ci a tuma na, walasa bana duuruli bè dan kari.

sariya dòw bè nyònin minè :

- ni nyòninsan sera yòrò dò la, o yòrò dèkòtòrò ka kan ka bana in kofò, k'a lakali, walasa bèe k'i tanga a ma.
- nyòninsan bè denmisèn min na, o tigi man kan ka taa lakòliso la, fo o bana mana kènèya pewu.

Inagwani

...ka taa dokotore da senger, a
...ni kuma da be liburu in kanda, ni i ma min faamuya
...kunyaman, i ka wuli, ka taa dokotore da senger, a
...ka kunafoni di i ma.

ni kuma da be liburu in kanda, ni i ma min faamuya
kunyaman, i ka wuli, ka taa dokotore da senger, a
ka kunafoni di i ma.

...ni kuma da be liburu in kanda, ni i ma min faamuya
...kunyaman, i ka wuli, ka taa dokotore da senger, a
...ka kunafoni di i ma.

sani ka seben bamanankan na, nin liburu in sebenna
tubabukan de la folo
a seben bagaw kera dokotore georges fournier ye, ani
andree audibert
seben dilalaw minw ye a ke liburu ye, olu fogo ko
a.f.e.o.s.

seben dilalaw minw be bamako, n'u be wele ko
enpirimeri kase keyita, waifma e d.i.m., olu de
kera sababu ye, k'a bayelama bamanankan na,
k'a ke nin liburu in ye.